

**Про результати експериментального навчання латинської мови
за фаховим спрямуванням студентів вищих медичних закладів освіти
III-IV рівнів акредитації**

З метою об'єктивного, неупередженого оцінювання ефективності розробленої автором доповіді методики професійно орієнтованого навчання латинської мови порівняно з традиційною методикою за основу було взято процедуру порівняльної оцінки, запропоновану Л. Б. Наумовим. Дотримання цієї процедури передбачало: а) письмове документування результатів навчання в експериментальних (ЕГ) і б) обов'язкове порівняння кількісних показників ЕГ та КГ; в) простоту і загальнодоступність методики підрахування результатів експерименту; г) максимальний перелік показників, котрий свідчить не лише про кінцевий результат, але й про характер руху на шляху до нього; д) наявність письмового еталону правильних відповідей.

Експериментальне навчання було організоване відповідно до вимог навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», типової й навчальної програм з латинської мови для студентів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації (спеціальність 7.110101 «Лікувальна справа»). Експеримент тривав протягом 2008-2009 навчального року. Особливістю експерименту було те, що він проходив в умовах експериментального впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (наказ МОН України від 23.01.2004 № 48) та реалізації положень Болонської декларації в системі вищої медичної та фармацевтичної освіти (наказ МОЗ України від 22.03.2004 № 148). Тривалість курсу експериментального навчання становила 4 кредити ECTS – 120 годин, із них 70 аудиторних годин і 50 годин самостійної роботи. У експерименті брало участь 326 осіб віком від 17-25 років. Усі учасники експерименту – студенти I курсу медичного факультету Вищого медичного навчального закладу «Українська медична стоматологічна академія» та I курсу 1-го медичного факультету Львівського медичного національного медичного університету імені Данила Галицького. Учасники експерименту були поділені на ЕГ (165 осіб) і КГ (161 особа). До складу ЕГ і КГ входило по 15 академічних груп.

З метою досягнення максимально об'єктивних результатів експериментального навчання до викладачів, які проводили заняття в дослідних групах, висувалися такі умови: а) стаж практичної роботи у ВМНЗ – не менше 10 років; б) наявність публікацій у галузі методики навчання латинської мови за фаховим спрямуванням. Основними умовами проведення занять в ЕГ були такі: чітко слідувати вимогам визначених нами підходу та

провідного методу навчання, дотримуватися загально-дидактичних, лінгводидактичних і лінгвопрофесійних принципів, використовувати спеціальні та специфічні методичні прийоми.

Беручи до уваги, що поєднання модульних технологій навчання із заліковими освітніми одиницями виміру засвоєння студентами навчального матеріалу (кредитами ECTS) вимагає обов'язкового поточного контролю на кожному занятті з виставленням кожному студенту оцінки та її конвертацією в бали, а також урахування інших видів робіт, які виконує студент, у процесі експериментального навчання ми отримали унікальну можливість покрокової діагностики та моніторингу знань, умінь і навичок студентів.

У процесі експериментального навчання було використано розроблені нами дидактичні матеріали, які включали: «Навчальний словник латинських клінічних термінів (з українськими еквівалентами та тлумаченням)», комплекс вправ і навчальних завдань, інструкції щодо виконання й оформлення тестових завдань, узагальнювальної й опорної схеми, моделі, таблиці (для навчання фонетики, граматики, клінічної термінології, рецептури), матеріали для підсумкового модульного контролю модулів 1 і 2.

Згідно з типовою і навчальною програмами з дисципліни «Латинська мова і основи медичної термінології» мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент, щоб бути допущеним до підсумкового модульного контролю становить 51 бал за перший модуль і 49 балів – за другий, максимальна кількість балів, яку може набрати студент за кожний модуль становить 200 балів, з них – 80 балів за підсумковий модульний контроль. Беручи до уваги, що за підсумками двох модулів максимальна кількість балів, яку міг набрати студент, становила 400 балів, нами було здійснено аналіз навчальних досягнень ЕГ та КГ за сумою балів, набраних по завершенню вивчення дисципліни.

Дані, здобуті на основі порівняльних показників навченості латинської мови за фаховим спрямуванням, дали можливість вирахувати коефіцієнти ефективності навчання за традиційною й експериментальною методиками. Коефіцієнти за оптимальним (k_o) і високим (k_v) рівнями обчислювалися нами за загальною формулою:

$$K_n = M_{EG} : M_{KG},$$

де M_{EG} – відсоток студентів ЕГ, які продемонстрували оптимальний і високий рівні знань, навичок і вмінь, а M_{KG} – відповідно, відсоток студентів КГ.

Коефіцієнт за низьким рівнем нами вираховувався за формулою:

$$k_n = M_{KG} : M_{EG},$$

де $M_{КГ}$ – відсоток слабо встигаючих студентів у КГ, $M_{ЕГ}$ – відсоток слабо встигаючих студентів в ЕГ. За нашими даними, $k_0 = 5,5\% : 1,2\% = 4,58$; $k_B = 21,8\% : 1,9\% = 11,47$, $k_H = 70,8\% : 18,2\% = 3,89$.

Середній бал у ЕГ і КГ вираховувався за формулою:

$$M_x = \sum x : N,$$

де M_x – середнє значення (у нашому випадку – середній показник у балах), $\sum x$ – сума балів, N – кількість груп (у нашому експерименті – 15). За результатами експериментально-дослідного навчання середній бал у ЕГ становив 286 б., у КГ – 231 б.

Коефіцієнт ефективності за результатами навчання за експериментальною та традиційною методиками вираховувався за формулою:

$$k_y = M_{ЕГ} : M_{КГ},$$

де k_y – коефіцієнт успішності; $M_{ЕГ}$ – середній бал, отриманий у ЕГ; $M_{КГ}$ – середній бал, отриманий у КГ. Згідно наших числових даних, $k_y = 286 : 231,1 = 1,24$.

З метою забезпечення «коректності» експерименту, тобто уникнення впливу різних другорядних факторів, які можуть маскувати результат, що передбачається, нами було використано класичний прийом – вимірювання однієї змінної.

Числова величина сили зв'язку між незалежною (статистичні дані результатів навчання за традиційною методикою) і залежною змінними (статистичні дані результатів навчання за експериментальною методикою) – квадрат стандартного відхилення ($est \omega^2$) = $(S^2_{КОМБ.} - S^2_{ОКР.}) : S^2_{КОМБ.}$.

Величину $S^2_{ОКР.}$ Знаходили за формулою Хейса:

$$S^2_{ОКР.} = (S^2_x + S^2_y) : 2.$$

Отриманий нами показник 0,79 свідчив про сильний зв'язок між незалежною та залежною змінними.

Таким чином, здобуті нами в процесі експериментального навчання показники порівняльних аналізів рівнів навченості латинської мови за фаховим спрямуванням, загальні показники навченості дослідної й контрольної груп, коефіцієнти навченості за оптимальним, високим і низьким рівнями, показник сили зв'язку між незалежною та залежною змінними свідчать про ефективність розробленої нами методики професійно орієнтованого навчання латинської мови студентів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації, які навчаються за спеціальністю 7.110101 «Лікувальна справа».